

Nr 75.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1923 kl. 3 e. m.

Utskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att träffa förlikning med strandägare vid Göta älv rörande kronan tillkommande rätt till uppdämning av älvens vatten.

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 16 mars 1923 avlåten proposition, nr 192, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att Kungl. Maj:t må, därest Kungl. Maj:t finner sådant för kronan fördelaktigt, bemyndiga vattenfallsstyrelsen att i föreliggande tvist träffa förlikning med vederbörande strandägare vid Göta älv rörande kronan tillkommande rätt till uppdämning av älvens vatten.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Såsom av propositionen framgår, har vattenfallsstyrelsen genom vederbörande vattendomstols dom den 30 juni 1922 — vilken emellertid överklagats — erhållit tillstånd reglera vattnet i Göta älv mellan Vargön och Trollhättan till höjden + 39,50 meter över havets medelvattenyta med rätt till ytterligare modifikationer för genomförande av dygns- och veckoreglering av vattenståndet, varå arbetena nu pågå. Vattenfallsstyrelsen har också tillerkänts rätt att utföra de för anläggningen erforderliga arbetena innan domen hunnit vinna laga kraft.

På sätt i propositionen vidare framhållits, förutsättes emellertid enligt nya vattenlagen att utdömda skadeståndsbelopp skola hos länsstyrelsen nedsättas, varjämte stadgas att dessa icke sedermera kunna till någon del återfås, även om ersättning till äventyrs genom en senare dom skulle bestämmas till lägre belopp.

Dom i första instans har emellertid ännu icke fallit beträffande det stora flertalet av styrelsens motparter i målet, däribland ett stort antal jordinnehavare. Såväl beträffande dessa som ifråga om ersättningar för skador av annan natur har det icke ansetts utslutet, att domstolarna i första eller andra instans kunde komma att utdöma ersättningar av sådan storlek, att vattenfallsstyrelsen, även om medgivande lämnades att taga utslaget i tillämpning, innan det vunnit laga kraft, ansåge sig icke kunna underlåta att vädja till högre instans för vinnande av nedsättning i beloppen. Skulle vattenlagens nyss anförda bestämmelser komma att tillämpas i föreliggande fall, skulle detta sålunda kunna lägga avsevärda hinder i vägen för möjligheten att inom de närmaste åren genomföra profilregleringsföretaget, så att de därmed avsedda fördelarna kunde **vinnas**.

Av vattenfallsstyrelsen har emellertid framhållits vikten av att snarast möjligt kunna få taga åtminstone en del av dämningen i anspråk. För närvarande vore nämligen de naturliga vattenstånden i Väneren och därmed också i Göta älv synnerligen låga samt allt vatten vid Trollhättan använt för kraftändamål. Under senaste vinters högbelastningsperiod hade därför vid Västerås kraftstation och annorstädes alstrad, jämförelsevis dyrbar ångkraft i ganska stor utsträckning måst användas för att tillgodose förbrukningen. Med all sannolikhet komme dessa förhållanden att råda jämväl under nästa högbelastningsperiod från november 1923 till mars 1924. Komme man över denna period, finge man till hjälp Lilla Edets nya kraftstation, som enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut nu vore under utbyggnad och väntades bli driftfärdig i slutet av år 1924.

Det är med hänsyn härtill som tanken nu väckts på att söka åstadkomma sådana uppgörelser med motparterna, att en dämning kunde företagas redan instundande höst, om ock ej ända upp till + 39.50, och förberedande underhandlingar hade även med dem inletts i sådant syfte.

Vad angår de ersättningar till strandägarna, som vid en förlikning skulle ifrågakomma, äro dessa avsedda att utgå från de anslag å tillhoppa 3,700,000 kronor, som för åren 1920—1922 samt första halvåret 1923 anvisats till profilreglering av Göta älv mellan Trollhättan och Vargön. Erforderligt belopp av dessa anslag finnes kvar, och några särskilda medel behöva därför icke äskas av riksdagen.

I enlighet med vad som i propositionen föreslagits, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att Kungl. Maj:t må, därest Kungl. Maj:t finner sådant för kronan fördel-

aktigt, bemyndiga vattenfallsstyrelsen att i föreliggande tvist träffa förlikning med vederbörande strandägare vid Göta älv rörande kronan tillkommande rätt till uppdamning av älvens vatten.

Stockholm den 24 april 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 74.